Jonas Lucas Christys prædiken 18. søndag efter trinitatis

Taler
Jonas Lucas Christy
Sognepræst

Dato
19. oktober 2014

Sted
Lindevang Kirke

Omstændigheder
Denne prædiken er holdt ifm. et homiletisk og liturgisk forsøg i Lindevang Kirke i 2014/2015, hvor kirkens tre præster kontinuerligt prædikede over hele Markusevangeliet fra trinitatis søndag til 2. påskedag. Derved afveg præsterne fra at prædike over teksterne fra de autoriserede to tekstrækker til fordel for Markusevangeliet.

Prædikentekster
Esajas' Bog kapitel 29, vers 13-16
Paulus' Brev til Romerne kapitel 14, vers 1-9
Markusevangeliet kapitel 7, vers 1-23

Salmer
Op, al den ting, som Gud har gjort
Lysets engel går med glans
Kom, Gud Helligånd, kom brat
–
At tro er at komme
Befal du dine veje
Nu står der skum fra bølgetop

Det er en grundlæggende erfaring, at rent er godt og at urent er skidt. Det er godt at være ren. Det er skidt at være beskidt. Vi lærer det tidligt. Og den grundlæggende erfaring er meget konkret: Når man bevæger sig, når man bruger sin krop, så sveder man. Og hvis man er udenfor så kan man meget let få jord under neglene eller mudder på fødderne. Man kan blive beskidt af at gå ud i naturen. Og så må man selvfølgelig vaskes, for at blive ren igen.

Tænk fx på en tur i skoven. Eller på en efterårsdag i haven. Du har fejet blade sammen, samlet nedfaldne æbler, måske beskåret en busk eller to. Og når du så kommer ind i det varme hus, opdager du de mudrede gummistøvler og de snavsede fingre. Snavset, skidtet, er et tegn på, at man har oplevet eller udrettet noget. Og det er jo let nok at blive ren igen. Man skal bare vaske sig.

Der er noget snavs, som ikke er så skidt. Snavs, som er en acceptabel konsekvens af det, man foretager sig: Man bliver svedig af at dyrke motion. Man bliver beskidt af at gå i haven. Man bliver snavset af at leve. Og det er som det skal være.

Men så er der selvfølgelig også den irriterende form for snavs. Den form for snavs, som ikke er en acceptabel konsekvens af det, man oplever eller udretter. Det klassiske eksempel er vel at træde i en hundelort. Det er træls. Det kan ske i skoven, men risikoen er også stor her i byen. Hvis man træder i en hundelort, så er ens sko uren, indtil man har fået gjort noget ved det. Et par andre eksempler på den irriterende form for snavs, er at gribe om et klistret gelænder eller at sætte sig på en bænk, der lige er blevet malet.

Der er snavs, som vi selv pådrager os. Og der er skidt, som kommer til os, uden at vi har kaldt på det.

At skelne mellem rent og urent er en grundlæggende erfaring. Vi lærer det tidligt. Vores børn lærer det tidligt. Fx at man skal vaske hænder inden man skal spise. Man har rørt ved alt muligt i løbet af dagen, og inden man sætter sig til bords, skal man vaske hænder. Både for sin egen maves skyld, men også af hensyn til de andres maver. Af hensyn til dem, som man spiser sammen med. For hvis man ikke har rene hænder, så kan bakterierne let komme ned i maven og så kan man blive syg.

Det er godt at vaske hænder. Farisæerne og de skriftkloge har sundhedsvidenskaben på deres side, når de opfordrer til god hygiejne. Derfor er det da også mærkeligt, at Jesus siger det, han siger. Altså det, jeg læste for lidt siden. Lad os lige høre det igen: "Der er intet, som kommer ind i et menneske udefra, der kan gøre det urent, men det er det, som kommer ud af et menneske, der gør et menneske urent."

Farisæerne gør jo bare, hvad vi også gør. De vasker deres hænder, inden de spiser. De skyller grøntsagerne, inden de spiser dem. Og de vasker bestik, tallerkner og krus. I mine ører lyder det ikke som syg fundamentalisme, men som sund fornuft. Rene hænder, skyllede grøntsager, rent service.

For leden hørte jeg i radioen, at befolkningen i Kina er meget bekymrede for alle de modbydelige ting, som deres egne kyniske madproducenter kan finde på at putte i fødevarerne. Og enhver, der har rejst i østen ved, at den sikre måde at ødelægge sin ferie på, er at spise et stykke frugt, som man har købt på markedet uden at skylle det først. Der er sådan set ikke noget galt med farisæernes spiseregler. Men hvorfor siger Jesus, så det er med, at "Der er intet, som kommer

ind i et menneske udefra, der kan gøre det urent, men det er det, som kommer ud af et menneske, der gør et menneske urent."...?

Hvis det skal forstås bogstaveligt, så er det forkert. Kun som en metafor, kan det være rigtigt. Konkret tager Jesus fejl. Man kan blive uren i maven – dvs. syg – af at spise med beskidte hænder. Eller spise fordærvet mad. Man kan i øvrigt også være glutenallergiker eller intolerant over for mælk. Meget af det, vi putter i munden, kan være skidt for vores krop. Men er der så alligevel noget rigtigt i det, han siger?

Måske kan hans ord høres som en kritisk påmindelse. For den, der ikke lider af allergi, men som alligevel er sygeligt optaget af, hvad man må spise og ikke spise, kan ordene om, at alt mad er ok, være et befriende budskab. Hvis man fx er blevet alt for påvirket er tidens fokus på mad og sundhed, så man ikke tør spise noget uden at tælle kalorier eller hele tiden er bange for skadelige tilsætningsstoffer, så kan det være en lettelse at høre ordene om, at de kan spise, hvad du vil. Selvom hverken Jesus, Paulus eller Markus levede i en tid med forarbejdede fødevarer og truende tilsætningsstoffer, så kan deres ord måske godt høres som det besindige budskab den fornuftige læge ville sige til sine spiseforstyrrede patient: Tag det roligt, spis det du har lyst til, dyrk motion, så går det nok.

Men Jesus taler faktisk slet ikke om mad. Det bliver tydeligt, da han bagefter er alene med sine disciple. De tror, han talte om mad. Men det gjorde han ikke. Jesus talte ikke om mad og sundhed, men om etik og moral. Det, der kommer ud af et menneske, er en metafor. Det, der kommer ud af et menneske, er det mennesket tænker og gør. Holdninger og handlinger.

Jesus bruger det billede, at de onde tanker opstår i hjertet og derfra – indefra – fører det til onde handlinger. Hvordan de onde tanker opstår i hjertet, kommer han ikke ind på. Man kunne jo fx forestille sig, at de også kom ind udefra. Men pointen er, at fokus flyttes fra det, vi spiser, til det, vi tænker og gør. Man ikke bliver uren af at spise, noget man ikke må. Man bliver uren af at tænke og handle ondt over for andre.

Den religion, som farisæerne dyrker, kan gøre den enkelte ren, hvis den enkelte vælger at overholde forskellige regler, som især handler om mad. Jesus kritiserer denne tolkning af religionen. Han vil ikke lave religiøse regler for, hvad man må

spise. Han vil hellere fokusere på livet mellem mennesker. Urenhed er ikke noget, man pådrager sig ved at spise forkert. Urenhed er noget, man kan pådrage sig ved at opføre sig skidt over for andre.

Jesus taler altså ikke om den enkeltes sundhed, men om den skyld, der opstår mellem mennesker. Ligesom man bliver snavset af at leve, beskidt at bevæge sig, på samme måde pådrager man sig skyld i samværet med andre mennesker. Det er let nok at vaske sine hænder eller rense sit tøj. Men hvordan bliver man ren, i forhold til den skyld, man pådrager sig? Det svære ved skylden mellem mennesker er jo, at der er ting, som mennesker gør ved hinanden, som er utilgivelige. Regnskabet går ikke altid op. Bevægelsen mellem at være ren og beskidt, som vi i dagliglivet hele tiden pendulerer imellem, fra bad til bad, er en anden, når det drejer sig om skyld. Noget skyld kan fjernes ved at sige undskyld eller skaden god igen. Men der er også skyld, som bliver siddende, som ikke kan vaskes væk eller fjernes.

Og hvad gør man så? Det kristne håb er, at ethvert menneske, som længes efter tilgivelse, må finde fred og forsoning. Det er dåbens og nadverens budskab. Tør vi tro på det?

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
18. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Prædikener over hele Markusevangeliet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/jonas-lucas-christys-praediken-18-sondag-efter-trinitatis